

РЕШЕНИЕ

№ 1799

гр. София, 21.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XXV КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 20.01.2023 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Маруся Йорданова

**ЧЛЕНОВЕ: Маргарита Немска
Виржиния Петрова**

при участието на секретаря Валентина Христова и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **10698** по описа за **2022** година докладвано от съдия Виржиния Петрова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 - 228 от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във вр. с чл. 14, ал. 3, пр. последно от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи /ЗСПЗЗ/:

Образувано е по касационна жалба от А. С. Ц., срещу решение № 20041978/14.06.2022 г., постановено по гр.д. № 25044/2020 г. на Софийски районен съд /СРС/, 50-и състав, в частта, с която е отхвърлена жалбата срещу Решение № И974 от 10.08.2000 г. на ПК - П. (сега Общинска служба по земеделие „Източна“), постановено по преписка по Заявление вх.№ 4137/10.03.1992 г., в частта, в която е постановен отказ за възстановяване правото на собственост на земи в съществуващи или възстановими стари реални граници в землището на [населено място] (яз. Искър) на наследниците на С. Ц. Каймакчийски и Г. Ц. Каймакчийски на б имота.

В касационната жалба се излагат съображения за неправилност на съдебното решение, постановено в нарушение на материалния закон, при съществени нарушения на съдопроизводствените правила и необоснованост. Твърди се, че процесните б имота не попадат изцяло в чашката на яз. Искър. Моли да бъде постановено решение, с което да бъде отменено обжалваното решение в частта, с която съдът е отхвърлил жалбата срещу решението на ПК по отношение на 1 нива и 5 броя ливади.

Подадена е и касационна жалба от ОСЗ - Източна, срещу решение № 20041978/14.06.2022 г., постановено по гр.д. № 25044/2020 г. на СРС, 50-и състав, с

което е отменено по жалба на А. С. Ц. Решение № И974 от 10.08.2000 г. на ПК - П., постановено по заявление вх.№ 4187/ 10.03.1992 г., в частта, с която е отменено решението на ПК по жалба на А. С. Ц. за възстановяване собственост върху 15 недвижими имоти, признато е правото на собственост на наследниците на С. Ц. Каймакчийски и Г. Ц. Каймакчийски и е изпратена преписката на ОСЗ – Източна за ново разглеждане и произнасяне съобразно мотивната част на решението.

В касационната жалба се излагат съображения за неправилност на съдебното решение, постановено в нарушение на материалния закон, при съществени нарушения на съдопроизводствените правила и необоснованост. Твърди се, че процесните 15 имота попадат изцяло в чашата на яз. Искър и в Д. „Искър“. Моли да бъде постановено решение, с което да бъде отменено обжалваното решение в частта, с която съдът е отменил решението на ПК по отношение на 15 броя имоти. Претендира се присъждане на разноски.

В съдебно заседание, касаторът и ответник А. С. Ц., се представлява от адв. В., която поддържа подадената от А. С. Ц. касационна жалба и моли съда да се уважи, като оспорва касационната жалба на ОСЗ – Източна. Поддържа становището изложено в писмения отговор и моли да се остави без уважение подадената от ОСЗ – Източна касационна жалба. Претендира сторените по делото разноски.

В съдебно заседание, касаторът и ответник ОСЗ – Източна, се представлява от адв. Й., който поддържа подадената от касационна жалба от ОСЗ и моли да се уважи. Оспорва касационната жалба на Ц.. Поддържа становището изложено в писмения отговор и моли да се остави без уважение подадената от А. С. Ц. касационна жалба. Не претендира разноски, като прави възражение за прекомерност на поисканите от процесуалния представител на Ц. разноски.

Представителят на СГП изразява становище, че решението на въззивната инстанция е правилно и законосъобразно.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С.-град, XXV-и касационен състав, като прецени събраните по делото доказателства и наведените касационни основания, прилагайки нормата на чл. 218 от АПК, приема следното от фактическа и правна страна.

Касационните жалби са допустими, подадени в законоустановения срок от надлежно легитимирани страни в производството и срещу акт, който подлежи на оспорване. Разгледани по същество са неоснователни.

Производството пред административния орган е започнало със заявление вх. № 4187/10.03.1992 г., подадено от А. С. Ц.. Към заявлението е представено удостоверение за наследници от 31.10.2016 г. и от 18.01.2017 г., с което Ц. се легитимира като наследник на братята С. Ц. Каймакчийски и Г. Ц. Каймакчийски.

Със заявлението е поискано от ОСЗ-П. да му бъде възстановена собствеността върху 24 подробно описани в заявлението земеделски земи, в землището на яз. Искър, [населено място], общ. П..

С Решение № И974 от 10.08.2000 г., по преписка по заявление с вх.№ 4187/ 19.03.1992 г., ПК-П. възстановява правото на собственост на наследниците на С. Ц. Каймакчийски и Г. Ц. Каймакчийски в съществуващи или възстановими стари реални граници на 3 имота, находящи се в землището на [населено място], местностите: Б. дол, Широка поляна и Курията. С решението е отказано да се възстанови собствеността на 21 имота, с мотиви, че 10 от тях попадат в Ловно стопанство – Искър и 11 от тях попадат в чашката на язовир Искър. Прието е, че собствеността по отношение на всички имоти е доказана с опис-декларация № 520/ 31.11.1950 г.

Касаторът А. С. Ц. е оспорил по реда на чл. 14, ал. 3 от ЗСПЗЗ решението на поземлената комисия пред СРС, в частта, с която е постановен отказ за възстановяване на собственост върху 17 недвижими имоти. Изложени са твърдения, че решението на ПК е нищожно, поради липса на мотиви и в липса предвидена от закона форма. Наведени са и доводи, че решението е незаконосъобразно, тъй като към него няма приложена скица, с което била нарушена разпоредбата на чл. 14, ал. 1, т. 1 от ЗСПЗЗ и на чл.18ж, ал. 1 от ППЗСПЗЗ.

С решение № 173777 от 23.07.2019 г., постановено по гр.д. № 4998/2017 г. на СРС, 25-и състав, е отменено Решение № И974 от 10.08.2000 г. на ПК-П., в частта, с която е отхвърлена претенцията на А. С. Ц. за възстановяване собственост върху 17 недвижими имоти на наследниците на С. Ц. Каймакчийски и Г. Ц. Каймакчийски и е изпратена преписката на ОСЗ–Източна за ново разглеждане съобразно мотивираната част на решението.

СРС е приел, че не е установено да са спазени правилата на чл. 18а и чл. 18б от ППЗСПЗЗ за определяне на старите реални граници на процесните имоти. От представената в цялост административна преписка ставало ясно, че не са извършвани каквито и да било действия по определяне границите на нивите и ливадите по ППЗСПЗЗ. Освен това констатациите на административния орган не отговаряли на действителното положение, установено въз основа на заключението на СТЕ. Според вещото лице, само 5 броя ливади категория I, находящи се в землището на Горни П. попадат в чашата на язовир „Искър“, а нива от 2.400 дка, II категория, в м. „Б. кал“, попада в територията на Д. „Искър“, са земеделските земи, за които не може да бъде възстановена собствеността в реални граници.

Решението на СРС е оспорено пред АССГ от ОСЗ–Източна. По жалбата е образувано К. № 11671/2019 г., АССГ, XI касационен състав, като с решение № 1159/20.02.2020 г., АССГ е отменил решение № 173777 от 23.07.2019 г., по гр.д. № 4998/2017 г. на СРС, 25-и състав.

В мотивите на решението е посочено, че първоинстанционното решение, при правилно установени факти и правилни изводи, неправилно е постановено в нарушение на императивното правило на чл. 14, ал. 3, изр. 3 от ЗСПЗЗ. В производството по оспорване на решение на ОСЗ, РС е следвало да реши спора по същество, тъй като той е властен да постанови решение, с което оставя в сила решението на ОСЗ или го отменя, и се произнася по същество или го прогласява за нищожно. При незаконосъобразен отказ за възстановяване, съдебното решение следва да замести ИАА. Посоченото в закона произнасяне по съществото на спора предполага постановяване на съдебно решение, заместващо дължимия акт на реституционния орган. Това съдебно решение, замествайки акта по аргумент от чл. 14, ал. 1, т. 1 от ЗСПЗЗ, ще има силата на нотариален акт.

Въз основа на това решение на АССГ, в СРС повторно е образувано гр.д. № 25044/2020 г., 50-и състав. С молба-уточнение от А. С. Ц., депозирана пред СРС на 12.10.2020 г. е уточнено, че се обжалва решение № И974 от 10.08.2000 г. на ПК-П., в частта, с която е постановен отказ да бъде възстановена собствеността на 21 имота.

С решение № 20041978/14.06.2022 г. по гр.д. № 25044/2020 г., СРС е отхвърлил жалбата на А. С. Ц., срещу Решение № И974 от 10.08.2000 г. на ПК-П., в частта, в която е постановен отказ за възстановяване правото на собственост на земи в съществуващи или възстановими стари реални граници в землището на [населено място] (яз. Искър) на наследниците на С. Ц. Каймакчийски и Г. Ц. Каймакчийски на 6

имота и е отменил решението на ПК–П., в частта, в която е постановен отказ за възстановяване правото на собственост на земи в съществуващи или възстановими стари реални граници в землището на [населено място] (яз. Искър) на наследниците на С. Ц. Каймакчийски и Г. Ц. Каймакчийски на 15 недвижими имоти, като е признато правото на собственост и е изпратена преписката на ОСЗ–Източна за ново разглеждане и произнасяне съобразно мотивната част на решението.

В първоинстанционното съдебно производство е прието, че решението е издадено в предвидената от закона писмена форма по чл. 59, ал. 2 от АПК, съдържа реквизитите по чл. 59, ал. 2, т. 1-8 от АПК, постановено е от компетентен за това орган, поради което е валиден административен акт, без да са допуснати процесуални нарушения в административно производство.

Прието е, че материалният закон не е приложен правилно, с оглед непълнотата на доказателства, доколкото по преписката няма никакъв графичен материал и никакви данни, по които да може да се установи къде точно са обективирани имотите на място, за да се направи извод, че същите попадат в територия по смисъла на чл. 10б, ал. 1 от ЗСПЗЗ.

По делото са приети и изслушани СТЕ, от които се установява, че от всичките 24 имота, в територията на Д. „Искър“ попада само един имот – нива от 2.400 дка., II категория, в м. „Б. кал“, вписана под № 2 от заявлението и установена с опис-декларация № 520/31.11.1950 г., а в чашата на язовир „Искър“ попадат - ливада от 1,100 дка, I категория, в м. „З.“, вписана под № 16 от заявлението; ливада от 1.000 дка., I категория, в м. „Тръсените“, вписана под № 17 от заявлението; ливада от 4.200 дка., I категория, в м. „З.“, вписана под № 20 от заявлението; ливада от 2,100 дка., I категория, в м. „Смръдльо“, вписана под № 22 от заявлението; ливада от 3,000 дка, I категория, в м. „Тръсените“, вписана под № 24 от заявлението, всичките установена с опис-декларация № 520/31.11.1950 г.

От заключенията на вещите лица е установено още, че за територията на яз. „Искър“ липсват за земеделски земи стари кадастрални планове и разписни книги към тях; в нея попадат землището на [населено място], [населено място] и [населено място]. С Указ №313/16.10.1954 г. на Президиума на НС тези села се заличават от списъка на населените места, тъй като територията им попада в границите на строящия се яз. „С.“, понастоящем „Искър“, за питейни нужди. Вещите лица са посочили още, че местност „Б. кал“ не фигурира в картата на възстановената собственост и по цялата територия на язовира. Според графични материали и архива на ОЗС, тази местност е попадала в Д. Искър и в по-голямата част - точно на мястото на язовира, доколкото са разглеждани заявления на собственици за земи за тази местност и всички са посочили, че имотът се намира, където е язовира.

Установено е от СТЕ, че има територия, предоставена на СО, район П., за стопанисване по реда на чл. 19, ал. 1 от ЗСПЗЗ, а именно - нива от 1 дка, III категория, находяща се в държавен горски фонд – Горни П., м. „Б. поляна“, и нива от 1,900 дка, III категория, находяща се в държавен горски фонд - Горни П., м. „Б. поляна“ (№ 7 и № 16 от решението).

Въз основа на изложеното, районният съд е приел жалбата за неоснователна, в частта, срещу отказа да се възстанови правото на собственост за: нива от 2,400 дка, втора категория, находяща се в държавен горски фонд - Горни П., м. „Б. поляна“ – имотът попада в Д. Искър; ливада от 1,100 дка, първа категория, находяща се в землището на Горни П., м. „З.“ – имотът попада в чашата на язовир „Искър“; ливада от 1,000 дка,

първа категория, находяща се в землището на Горни П., м. „Тръсените“ – имотът попада в чашата на язовир „Искър“; ливада от 4,200 дка, първа категория, находяща се в землището на Горни П., м. „3.“ - имотът попада в чашата на язовир „Искър“; ливада от 2,100 дка, първа категория, находяща се в землището на Горни П., м. „„Смръдльо““ - имотът попада в чашата на язовир „Искър“; ливада от 3,000 дка, първа категория, находяща се в землището на Горни П., м. „Тръсените“ - имотът попада в чашата на язовир „Искър“/ Прието е от съда, че тези имоти попадат в територия публична държавна собственост, не подлежат на земеделска реституция и за тези имоти заявителят следва да бъде обезщетен по реда на чл. 10б, ал. 1 от ЗСПЗЗ.

За останалите имоти, за които е постановен отказ от органа по поземлената собственост, по категоричен начин съдът е установил, че не попадат нито в Д. Искър, нито в чашата на яз. „Искър“ и следва да се признае на наследниците на С. Ц. Каймакчийски и Г. Ц. Каймакчийски по Заявление вх. №4137/10.03.1992 г. правото на възстановяване правото на собственост върху тези земеделски земи.

Пред настоящата инстанция не са представени нови доказателства.

При така установените факти, настоящия съдебен състав на АССГ, достигна до следните правни изводи:

Съдът намира обжалваното решение за валидно, допустимо и правилно, а подадените жалби за НЕОСНОВАТЕЛНИ.

Районният съд е събрал необходимите и относими доказателства; изложил е в обжалваното решение мотиви относно преценката на доказателствата, която е извършил и въз основа на които е направил изводи, които изцяло се споделят настоящият състав.

С оспореното решение, съдът е отхвърлил жалбата на А. С. Ц., срещу Решение № И974 от 10.08.2000 г. на ПК-П., постановено по преписка по Заявление вх.№ 4137/10.03.1992 г., в частта, в която е постановен отказ за възстановяване правото на собственост на земи в съществуващи или възстановими стари реални граници в землището на [населено място] (яз. Искър) на наследниците на С. Ц. Каймакчийски и Г. Ц. Каймакчийски на 6 имота и е отменил решението на ПК-П., в частта, в която е постановен отказ за възстановяване правото на собственост на земи в съществуващи или възстановими стари реални граници в землището на [населено място] (яз. Искър) на наследниците на С. Ц. Каймакчийски и Г. Ц. Каймакчийски на 15 недвижими имоти, признал е правото на собственост и е изпратена преписката на ОСЗ-Източна за ново разглеждане и произнасяне съобразно мотивната част на решението.

Контролът за правилност на решението, дължим от настоящата съдебна инстанция, е ограничен от въведените с жалбата основания с изключение на съответствието му с материалния закон и съществените процесуални изисквания, свързани със съществуването и упражняването на субективното публично право на жалба, за които се следи служебно. Касационната инстанция обсъжда правни, а не фактически въпроси, поради което не събира и не преценява доказателства, а проверява само законосъобразността на изводите на решаващия съд.

Районният съд не е нарушил процесуалните правила относно събирането на допустимите и относими към спора доказателства, подробно е обсъдил доводите на страните. В мотивите към решението е направено изложение на установените от събраните по делото фактически обстоятелства и на следващите от тях правни изводи, възприети и от настоящият съдебен състав, като съобразени с приложимите материалноправни разпоредби.

Настоящата съдебна инстанция констатира, че оспореното пред районния съд решение е издадено от компетентен орган, с оглед предоставените му от закона правомощия, в предвидената за това писмена форма, като е спазена процедурата по издаване.

При постановяването на решението, СРС е изпълнил дадените с влязло в сила решение № 1159/20.02.2020 г. по К. № 11671/2019 г., АССГ, XI к.с. указания, като е обсъдил доказателствата по преписката и предпоставките по ЗСПЗЗ за възстановяване на собствеността, като е мотивирал решението си съобразно тях и е решил спора по същество, в съответствие с императивната норма на чл. 14, ал. 3 от ЗСПЗЗ.

Позовавайки се на заключението на СТЕ, СРС правилно е приел, че отказа да се възстанови правото на собственост за описаните подробно б имота е правилен, тъй като територията в която попадат е публична държавна собственост и не подлежи на земеделска реституция. Този извод е в съответствие с нормата на чл. 13, ал. 1, т. 1 от Закон за водите, съобразно която, публична държавна собственост са следните водностопански системи и съоръжения - комплексните и значимите язовири съгласно приложение № 1, в което под т. 19 е посочен яз. „Искър“, включително водохранилищата им до най-високо водно ниво, прилежащите им съоръжения и събирателните им деривации; а според чл. 15 от ЗВ, публична държавна собственост са земите, заети от пояс I на санитарно-охранителните зони на водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване, публична държавна собственост, и на водовземните съоръжения за минерални води по чл. 14, т. 2.

По отношение на държавното ловно стопанство правилно е прието, че като държавна дивечовъдна станция попада в хипотезата на чл. 24, ал. 2, ал. 3 от ЗСПЗЗ, а именно, че правото на собственост на държавата върху земеделски земи се запазва. В този случай собствениците на имоти се обезщетяват по реда на чл. 10б, ал. 1 – чл.24, ал. 6 от ЗСПЗЗ. Съгласно нормата на чл. 10б от ЗСПЗЗ, не подлежат на възстановяване земеделски земи, намиращи се в строителните граници на населените места или извън тях, върху които има осъществени мероприятия по чл. 10б от ЗСПЗЗ, във вр. с § 1в от ДР на ППЗСПЗЗ или проведено мероприятие по чл. 24, ал. 2 ЗСПЗЗ, служещо за задоволяване на съответните важни държавни и обществени нужди. По отношение на територията на яз. „Искър“ е реализирано мероприятие с построяването на язовира. Пречка за реституция е налице и при хипотезите, при които макар върху конкретния имот да няма изградени постройки и съоръжения, същият попада в очертанятия на терен, включващ и други имоти, зает от проведено единно комплексно мероприятие. Правилно е прието също така, че при преценката относно наличие на пречка за възстановяване на собствеността по смисъла на чл. 10б, ал. 1 от ЗСПЗЗ, е необходимо да се

изследва не дали имотът е застроен, а дали като цяло е зает от реализирано комплексно мероприятие на държавата, по отношение на което и незастроеният терен има обслужващо значение, поради което заявителят следва да бъде обезщетен по реда на чл.10б, ал.1 от ЗСПЗЗ.

От изложеното следва, че наведените доводи от страна на касатора А. С. Ц. са неоснователни.

По отношение на останалите имоти, за които е постановен отказ от ПК-П., съобразно приетите СТЕ правилно районният съд е установил, че не попадат нито в Д. „Искър“, нито в чашата на яз. „Искър“. Недоказано е останало в производството, че не може да бъде възстановена собствеността по отношение на тези 15 имота. Същите не попадат в територии, които да са пречка за реституция. Съдът правилно е приел, че за всички изследвани местности е налице влязъл в сила план за земеразделяне и одобрената карта на възстановената собственост, поради което е незаконосъобразно да не се уважават искания за възстановяване земеделски земи в стари граници върху земи, възстановени в нови граници с план за земеразделяне.

До правилен извод е достигнал първоинстанционният съд в съответствие с разпоредбите на чл. 11, ал. 4, чл. 15, ал. 4, във вр. ал. 3 от ЗСПЗЗ, а именно, че когато е признато правото на възстановяване на собствеността върху земеделските земи, но след влизане в сила на плана за земеразделяне, собствениците се обезщетяват по реда на чл. 10б, ал. 1 от ЗСПЗЗ. В този случай, съгласно текста на чл. 18г от ППЗСПЗЗ, ОСЗ следва да определи възможния приложим способ за възстановяване на собствеността за съответните земи, доколкото в случая предпоставките за възстановяване на земите в стари реални граници е неприложимо, а част от териториите на имотите - бивша собственост на наследодателите на заявителя, са вече възстановени с плана за земеразделяне на други лица.

С оглед изложеното, наведените доводи от страна на касатора ОСЗ - Източна следва да се приемат за неоснователни.

Ето защо, съобразно изложените аргументи, касационната инстанция приема, че съдебното решение е законосъобразно и следва да бъде оставено в сила.

С оглед изхода на спора и своевременно направеното искане от страна на адв. В., процесуален представител на касатора и ответник А. С. Ц. следва да бъдат присъдени направените по делото разноски на основание чл. 143 от АПК и чл. 78, ал. 3 от ГПК, съобразно представения списък по чл. 80 от ГПК и съобразно уважената част. От представения по делото от адв. Н. П. списък с разноски е видно, че са поискани разноски за заплатен адвокатски хонорар в размер на 600 лв., както и за заплатен депозит за

вещо лице в размер на 1500 лв.

Настоящият съдебен състав констатира, че пред настоящата инстанция не са възлагани за внасяне суми за депозит на вещо лице, както и такива не са внасяни. С решението си СРС е присъдил на А. С. Ц. разноски за вещо лице и за адвокатски хонорар, съобразно уважената част от жалбата, включително се е произнесъл с определение № 20060723/06.10.2022 г. по молба в производство по реда на чл. 248 от ГПК. Поради което на А. С. Ц., в качеството му на ответник по касационната жалба на ОСЗ – Източна, се дължат разноски в размер на 429 лв. само за адвокатски хонорар, съобразно уважената част.

Процесуалният представител на касатора и ответник ОСЗ - Източна е заявил в съдебно заседание, че не претендира разноски, но счита поисканото възнаграждение от Ц. за прекомерно. Доколкото обаче в чл. 7, ал. 1, т. 4 от Наредба № 1 от 9 юли 2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения /ДВ, бр. 88 от 2022 г./, е посочен минималният размер за този вид дела и той е доста по-висок, съдът намира, че заплатеното адвокатско възнаграждение не е прекомерно.

По изложените съображения и на основание чл. 221, ал. 2 от АПК, Административен съд София – град, XXV-и касационен състав

Р Е Ш Е Н И Е:

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 20002311 от 05.01.2021 г. по гр.д. № 42454/2019 г. по описа на СРС, 45-и състав.

ОСЪЖДА Общинска служба по земеделие „Източна“, да заплати на А. С. Ц., ЕГН [ЕГН], сумата от 429 /четиристотин двадесет и девет/ лева, представляваща разноски за адвокатски хонорар в производството.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.